

Interpunctie

Praktijk voor psychosociale hulpverlening

Nellie Timmermans-van de Kamp
Smientdonk 2 5467 CA Veghel
www.interpunctie.nl
info@interpunctie.nl

www.stief-gezin.nl

Relatietherapie in samengestelde gezinnen

(en waarom alleen “relatietherapie” dan niet voldoende is)

Problemen in samengestelde gezinnen gaan meestal over de kinderen. Heftige ruzies of “steken onder water, onbegrip van de stiefouder die zelf geen kinderen heeft en zich niet kan inleven in kinderen, of in de loyaliteit tussen ouder en kind.

Dat kinderen loyaal zijn aan beide ouders begrijpen de meeste mensen wel. Ouders zijn ook loyaal aan hun kinderen. Stiefouders die zich negatief uitlaten over hun stiefkind of het gedrag van hun stiefkind beschadigen daarmee hun relatie. Ouders zijn kwetsbaar als het om opvoeden gaat. Men kan van een eigen kind meer verdragen dan van het kind van de partner.

Van stiefouders wordt verwacht dat ze rekening houden met gevoeligheden, terwijl kinderen soms bewust, maar meestal onbewust, wél op stiefoudertenen trappen. Zelfs als dat bewust gebeurt, is het raadzaam om geen sancties te stellen, maar om te onderzoeken waar dit gedrag vandaan komt. Een stiefouder kan dit echter vaak moeilijker opbrengen dan de natuurlijke ouder.

Bemoeizucht

Een vraag van de stiefouder wordt al gauw door grotere kinderen ervaren als bemoeizucht, zeker door pubers.

De stiefouder, die meestal meer investeert dan wordt gezien, voelt zich ondergewaardeerd, wordt boos en krijgt vaak ook de wind van voren van de partner. Als de stiefouder zich hierover beklagt in zijn omgeving, dan volgt onbegrip (“je wist toch waar je aan begon?”). Of anderen weten het beter: “Als ik jou was wist ik het wel...” Maar wat dan? Het schip verlaten? Harder optreden?

Steeds opnieuw maken partners afspraken, die matig worden nagekomen. Meestal wordt er onvoldoende gezocht naar consensus. Moeder of vader belooft dat hij/zij voortaan anders zal handelen, maar ziet de ernst van het probleem voldoende. Vaak zeggen we iets toe waar we niet 100% achter staan. Zo’n toezegging is niet veel waard en wordt zelden nageleefd. Dit leidt tot teleurstelling bij de partner en hup: weer een conflict.

Gewone relatietherapie (met onvoldoende kennis van samengestelde gezinnen) verergert soms de zaak. Partners in een samengesteld gezin hebben meestal andere hulpvragen dan de partners in een kerngezin. De dynamiek van het samengesteld gezin is hen zelf ook meestal niet duidelijk.

En dan is psycho-educatie noodzakelijk. De reguliere therapeut kan die niet geven, omdat juist de deskundigheid op dat vlak ontbreekt. Een mislukte therapie put het stel nog verder uit en de relatie blijft onder druk staan omdat de kinderen blijven doen wat ze deden. Zij hebben al lang gevoeld dat het mis is. Soms hebben zij het idee er belang bij te hebben dat de relatie stopt. Als er veel ruzie is kan dat inderdaad zo zijn, aan de andere kant is er dan weer een verlies.....

Een relatiebreuk lijkt voor de kinderen misschien geen groot verlies, maar als een ouder verdrietig is, voelen kinderen zich vaak schuldig. Grotere kinderen kunnen toekomstige relaties van hun ouder gaan dwarsbomen. Het valt hen niet te verwijten... zij maken gebruik van de ruimte die ze krijgen. Maar zoveel macht

van kinderen over ouders is slecht. Volwassenen dienen te bepalen. Bovendien kan een nieuwe partner ook een verrijking zijn voor de kinderen.

Kinderen die worden ervaren als “lastig voor de stiefouder” komen zelden bij mij in de praktijk. Zij kunnen vaak via pedagogische wegen uitstekend worden geholpen. Het is wel wenselijk om partners te coachen hoe zij met de kinderen kunnen praten over hun uit de hand gelopen situatie. En als de situatie ernstig is, of de partners minder vaardig zijn op communicatief gebied, is het soms nodig dat de stiefgezincoach als gespreksleider aan een familiegesprek deelneemt. Geleidelijk aan doet deze dan een stapje terug.